

MAGYAR LAPON

C. Nemzeti Múzeum könyvtárának

X. évfolyam, 11 (2578) sz. Szerda

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, — 1941 január 15

Viharelőtti nyugalom a német fővárosban

Minden pillanatban bekövetkezhetnek olyan események, amelyek a német haderőt mozgásba hozzák

Spanyolországnak is tevékenyen be kell lépnie a világpolitikába

Belgrádból jelentik (Mai Nap): A *Vreme* berlini jelentése szerint a német fővárosban bizonyos nyugalom keletkezett. Ez azonban újabb vihar előszelét hordja magában. Politikai körök érdeklődése elsősorban Spanyolország irányában nyilvánul meg. Olyan hírek keringenek Berlinben, hogy Spanyolországban rövidesen kormányváltás következik be. Franco tábornok most már tenylegesen államfő lesz. Spanyolországnak ezekben aktív formában be kell lépnie a világpolitikába. Ezzel egyidőben Portugáliában is nagyjelentőségű eseményeknek kell történniük a közeli napokban. Valószínű, hogy minden pillanatban kiboríthatnak olyan ese-

mények, amelyek a német haderőt mozgásba hozzák. Hogy hol és mikor, azt nem lehet tudni.

Rómából jelentik (MTI): A *Popolo di Roma* az ismert madridi ABC című lap londoni tudósítójának cikkét közli, amely szerint Londonban a német repülőknél olaszországi megjelenését biztos jelnek veszik arra, hogy a legközelebbi jövőben a közelkeleten megindul a támadás. Az a tény egyébként, hogy a német légi haderő ugyanakkor csökkenti Anglia feletti tevékenységét, nem jelenti azt, mintha a támadószellem Németországban lanyhult volna, hanem kizáróan a rossz időjárásnak tulajdonítható.

lyen kijelentették, hogy szövetségi viszonyok természetes következménye, ha katonai megbeszélésre kerül sor.

Szófiából jelentik (Bud. Tud.): Hivatalos közlemény megállapítja, hogy Bulgáriában nincsenek német csapatok és nem folytak tárgyalások az irányban, hogy az országba német katonaság jöjjön.

Új támadás indult Klisszura vidékén

Belgrádból jelentik (Budapesti Tudósító): Athénből érkező hírek szerint a görög csapatok az albán hadszíntéren Klisszura környékén tegnap újabb támadást kezdtek. A harcok eredménye egyelőre ismeretlen. Belgrádi görög körökben kijelentik, hogy az eredmény kialakulására csak két-három nap múlva lehet számítani. Tegnap heves harcok voltak Tepelini szakszán is. Az időjárás a hadműveletekre kedvező.

Rómából jelentik: A nagy veszteséget szenvedett földközítengeri angol flotta pótlására három új nagy páncélos hajó futott be. Illetékes helyen lehetségesnek tartják, hogy a most épülő öt nagy angol csatahajóból készült is ez a három és ez futott be a földközítengeri bázisra.

A Földközi-tenger nem olyan biztos út, mint Anglia reméli

Rómából jelentik (MTI): A *Giornale di Italia*-ban *Gayda* foglalkozik a földközi-tengeri eseményekkel és megállapítja, hogy milyen súlyos csapást mérnek a tengelyhatalmak légi és tengeri haderejükkel az angolokra és egyáltalán nem olyan biztos út a Földközi-tenger, mint azt az angolok remélik. Igen fontosnak tartja a lap megjegyezni ezenkívül azt is, hogy erős brit haderők érkeztek Görögországba. Ebből azt a következtetést vonja le, hogy úgy látszik, a Balkán túlságosan lekötötte Anglia erőit, pedig ezeket az erőket az angol szigetről kellett elvonni, arról a szigetről, melyet növekvő arányban fenyeget a németek partraszállása. A görög frontot illetően a lap megállapítja, hogy a görög haderő szárnyai és hátvédje nyitva állanak. Bármit beszélnek is a propagandáiról a görög részről, a görögök védelmi rendszere teljesen homályos már.

Rómából jelentik (Stefani): A *Popolo di Roma* megjegyzi, hogy az angol hírverés dicsekvéseivel szemben az angol nép egyre jobban megsínyli a tengelyhatalmak ellenzárjának hatását. Az angol élelmezési szervek vezetői is mindinkább kénytelenek elismerni a helyzet nehézségeit. Az angol rektárak korántsem állnak olyan tele. A dominiumokból és a gyarmatokból az utánpótlás igen korlátozott

mértékben érkezik a tengelyhatalmak támadásai által veszélyeztetett hajózás mellett.

Nincsenek német csapatok Bulgáriában

Berlinből jelentik (MTI): Az angoltörök vezérkari megbeszéléseknek Berlinben nem tulajdonítanak különös jelentőséget. Német illetékes he-

Veszélyes övezetnek nyilvánították a román parti vizeket

Bukarestből jelentik: (A Pest írja) A román hajózási minisztérium kedd estétől kezdve a romániai parti vizeket veszélyes övezetnek jelentette ki. Kedd estétől kezdve minden hajó, amely a román kikötőkhöz akar befutni, tartozik

előzetesen a kikötőhatóságokat értesíteni és csak hozzájárulásukkal és az általuk kiküldött pilóták vezetésével futhatnak be román kikötőkhöz. A rendelkezés román részről semmiféle magyarázatot nem fűznek.

Antonescu mégis elutazik Németországba (?)

A *Mai Nap* írja: Belgrádból jelentik: A *Politika* berlini jelentése szerint a késő éjszakai órákban, — tehát a román cáfolat után — a legjobb helyről szerzett értesülések szerint Antonescu tábornok csütörtökön Salzburgba érkezik. Itt látogatást tesz Ribbentrop birodalmi külügyminiszternél a Fuschli kastélyban. Jól infor-

mált körök szerint Antonescu részben belpolitikai kérdéseket fog tárgyalni a külügyminiszterrel, mivel ezek a kérdések a német birodalmat mint garantáló hatalmat érdeklik. Másrészt napirendre kerülnek azok a kérdések, amelyek a német csapatoknak Romániában való tartózkodásával és ellátásával állnak összefüggésben.

Életkérdések számbavétele

— Munkanélküliség és szabotálás. —

Írta: dr. Paál Árpád

Kétségtelenül látható, hogy az időszerűleg egymásba halmozódó életkérdések között központi jelentőségű a munkanélküliség problémája. Ha ezen lehet segíteni, akkor ezzel egy sereg járulékos jelenség is belejött a megoldások egymásutánjába. Valahogy úgy vagyunk vele, mint mikor árvizek idején a hidak tartószerkezeténél egy pár odasodródott gerenda gyűjt fel az árvíz utóbb érkezett hordalékait. Ha a kezdő gátlások okozták, az első odasodródott gerendákat ki tudjuk a hidak tartó oszlopai közül szabadítani, akkor a többi felgyűlt hordalék is utánaomlik és az árvíz torlódása eloszlik, alázuhan.

A munkanélküliség első elszaladt gerendái itt miközöttünk is fennakadtak, s arra jött a többi alkalmatlanság gyülekezése, mely rögtönzött gáttá tornyosodott össze, hogy a nyomorúság árvizes előntésével dagadjon. A hiányzó munkából így lesz hiányzó kenyér, ruhátlanok, fázás, ömlék a tél gondja, s az egyesek munkanélküliségéből mások munkája is zavarossá válik. A hatóságoknak külön teendőket okoz a mind tömegesebb nyomor, s nem tudnak egyéb rendes teendőikkel kellő időben készen lenni. Ebből is további alkalmatlanságok támadnak. A közönségben elterjed a nékülözésektől való félelem idegessége; egymást ijeszti az emberek az egyre rosszabb kilátásokkal. Előáll az egymás iránti bizalmatlanság és gyűlölködés keresztül kasul járó indulatviharsza, vagy valami olyan rejtett feszültség, melyben mindenki gyanakodva a másikban látja élete nehézségeinek az okozóját.

Végzetes állapot volt ránk nézve, hogy már az előbbi román utalom ideje a magyar társadalom minden rétegét szisztematikusan munkanélkülivé tette. Még a mezőgazdasági munka alól is kivonták a talajt. Az ipari és értelmiségi munka területén célzatos és kifejezett kizárásokkal állottunk szemben. A bihari vidéken külön nagy összeomlást jelentett az itteni vasgyár üzemének a megszüntetése, s málmok munkájának korlátozódása, a fás területektől való elszakadásunk. Mind megannyi tömeges munkaalkalom lehetősége tűnt el vele.

A katonai közigazgatás bizonyos szükségmunkákkal, építkezések folytatásával igyekezett hirtelen segítséget nyújtani. Intézményes segítés lett volna a vasgyár üzemének újból megindítása, s evégett az újra való felszerelés, a románok által elvitt berendezések pótlása. Volt is szó róla, hogy a csepeli Weisz Maniréd gyár mindezeket végbeviszi. Aztán ez mégis elmaradt. Hogy miért? Erre nézve csak

uttagó föltevésük maradtak válaszul. Hogy talán a csepegtető vállalat valamely nagyobb vállalkozói biztonságát akar előbb megalapoztatni, stb., stb. Szóval: az ipari nagytöke vonakodása hullott közbe gátlásul. És más kisebb vállalkozások terén is eféle vonakodások jelenségei mutatkoztak igen szimptomatikusan.

A szociális megoldásokkal dolgozó hatóságok a keresztyény munkanélkülieknek zsidó munkahelyeken való elhelyezkedésével is próbálkoztak. E kísérletekkel szemben is egyes munkahelyek részéről a vonakodások rendre megnyilatkoztak. Voltak olyan jelenségek is, hogy névleges társvállalkozók rákúldése miatt az egyes vállalatok nem tudták az igazi munkanélkülieket befogadni. Együttvéve az ilyen összetételűket azt az alkalmatlanságot kezdtek mutatni, hogy a munkafolyamatok meghúzásának (a szabotázs) a folyamatával állunk szemben. Mikor pár nappal ezelőtt a nagyváradi színházban annak a 22 év előtti Végvári-versnek a keserves kifajdulását szavalták, hogy „Leszek örök szű az idegen fában”, — felkiáltott rá a kiélezett tapsolás. Ez a taps annak a saját külön szabotázsának a tüntető megnyilatkozása akart lenni.

Bármilyen rosszul is esik erre rámutatnunk, mégis meg kell tennünk, mert elhallgatásokkal a dolgokon segítenünk nem lehet. Még a román időkben átörökölt társadalmi bajunk a munkanélküliség. Ez még növekedett a vállalati helyzetek rosszabb szorulásával, s erre is még rátolult a menekültek által hozott tömeges munkanélküliség. Az összetörődött gátlások szétlázítására mindenünnek jóakarataink kell összeszaladnia, ha a problémából ki akarunk vergődni. Nem is lehet tagadni, hogy hatóságok és komoly magyar társadalmi rétegek mindent megtesznek, hogy ilyen jóakat felülkerüljön. Ha ez így van, akkor végzetesen időszerűen, hogy a bihari vidékeken, vagy Nagyváradon, vagy akárhol az országban legyen olyan réteg, mely szabotázsral akarja késztetni életünk rendbe jövetelét.

Lehet, hogy ez a szabotáló hangulat csak helyi tünet. De az is lehet, hogy nagyobb összefüggésekben kap támasztékot. Hisz kaptunk olyan híreket is, hogy egy kolozsvári nagyüzemben szintén valami belső ellenállás kezdődött keresztyény munkanélküliek elhelyezése akadályozására. Talán még ez a nagyüzem is valami világviszonylatban remél, mely a régi üzemszemlék korábbi hatalmi helyzetét visszahozhatja. A számítás mindenképpen téves, mert a világviszonylatoknak is a munkanélküliséget nem lehet a maguk kára nélkül erőltetniük. Egyelőre azonban legkárosabbak az ilyen szánítások a magyarság dolgozó akaratával szemben. A magyar közönség és a magyar állam öntudata bizonyára gyorsan felismeri ezt a káros akaratot, s biztosan hisszük, hogy mihamarabb meg is teszi a megfelelő ellenhúzást az ilyen szabotáló akarások ellen.

A munkanélküliség problémáját elszántan, határozottan, s a társadalmi és állami erő minden céltudatos csoportosításával meg kell oldanunk.

M. Antalfy Marit

tánciskolájában felnőtteknek és gyermekeknek új táncfolyam kezdődik 12-től.

Iratkozni lehet a tánciskolában Sas passzázs.

Buzauba hurcolták a románok Tóth Istvánt, a Magyar Lapok volt munkatársát

Nagy megdöbbenéssel értesülünk arról a Magyar Távirati Iroda egyik jelentéséből, hogy a román hatóságok letartóztatták és Buzeuba hurcolták Tóth Istvánt, a hidvégi magyarság egyik vezetőjét, akit a Magyar Lapok olvasói is jól ismernek. Tóth Istvánnak számos kitűnő és szép cikke jelent meg román időkben a mi lapunkban s így letartóztatása kétségesen megdöbönt és fájdalommal érint bennünket. Tóth István meghurcolásával kapcsolatban egyébként a MTI az alábbi jelentést adta ki:

A román hatóságok letartóztatták

Hidvégen Tóth Istvánt, az ottani magyarok egyik vezetőjét, mert házában német, olasz és magyar zászlót találtak. Tóth Istvánt Buzeuba vitték és hadbírság elé került. Minthogy Tóth István nyilvánvalóan csak magyarsága miatt lett letartóztatva, a magyar kormány intézkedésére megöröklésként Kolozsváron letartóztatták Peculia Mariust, az Albina bank igazgatóját. Mivel a letartóztatott Peculiáról megállapították, hogy cukorhajós, nem a rendőrségen vették őrizetbe, hanem a kolozsvári klinikán helyezték el.

„Románia még ma is az 1918. évi csodára gondol”

Svájci lap cikke a románok kihívó magatartásáról. „Amíg Románia ki nem jőzanodik — Magyarország várakozó álláspontra helyezkedik

Bernből jelentik: (MTI) A Berner Tagblatt egyik cikkében azt írja, hogy Románia most is veszedelmes lázban ég. Lehet, hogy megnyugvást hoznak a küszöbönálló magyar-román tárgyalások, de vérmes reményeket ezekhez nem lehet fűzni, mert Romániában még ma is az 1918. évi csodára gondolnak, amikor a veszített háború és a különösképpen a hadiszerecsere forgandóságát Romániát győztessé tette. 1918-ban Magyarország, a harctéri összeomlás idején, nem rendelkezett hadsereggel, ma azonban a magyar hadseregnek csupán egy kötelesege van, őrizni a határt. Amíg Románia nem jőzanodoki ki, Magyarország várakozó álláspontra helyezkedik, mert Magyarországnak nem okoz komoly gondot ez a helyzet. Minden szomszédjával a legjobb viszonyban van és Magyarország legújabb számzsedia, a

Szovjetunió is nagy súlyt helyez a békés szomszédokra. Moszkvában ugyanis felajánlották a magyar kormányoknak az 1848-as szabadságharcban Magyarországon zsákmányolt honvédszázalok visszaadását. A Szovjet eljárása azt bizonyítja, hogy a moszkvai államférfiaknak is van érzékük a diplomáciai finomságok iránt és tudják, hogy sokszor kis ajándékokkal lehet barátokat szerezni.

A magyar kormány megtorló intézkedése.

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Brassóban a vasgárda javára lefoglalták a Magyar Turista Egyesület hatmillió lei vagyonát. A magyar kormány megtorlasképpen lefoglaltatta Kolozsváron a román újságíró egyesület egész vagyonát.

A Nemzeti Munkaközpont nagyváradi elnöke folytatja felülvizsgáló útjait a munkások helyzetének javítása érdekében

Különösen sok a panasz a szövő-fonó üzemeknél. Egyik üzemnél már sikerült negyven-, de egyes esetekben százszázalékos fizetésemelést is elérni

Szabó János felsőházi tag, a Nemzeti Munkaközpont szervezetének nagyváradi elnöke tovább folytatja felülvizsgáló útjait a helyi üzemek munkaviszonyainak ellenőrzése és a munkások helyzetének javítása céljából.

Különösen a szövő-fonó üzemeknél volt sok panasz, ezért Szabó János tegnapi érintkezésbe lépett az M. G. B. harisnyagyár tulajdonosával és békes megégyezés alapján 40 százalékkal, de egyes esetekben százszázalékkal emeltette az ott dolgozó munkások fizetését. Az eddigi 28, 45, 60, 72 leites napi fizetéseket 40, 74, 84, 96 leire emeltette fel, ami átlag 40 szá-

zalékos javításnak felel meg, de egyes esetekben sikerült a fizetéseket 100 százalékkal is növelni.

A közeli napokban sorra kerülnek az Ito. a Regner szövőfonó gyárak és más hasonló üzemek is, amelyek szintén nem térhetnek majd ki a munkásfizetések rendezése elől.

A Moskovits iparfelepek igazgatósága hétfőn tíz munkást elbocsátott s ezzel is növelte a nagyváradi munkanélküliek számát, ami hivatalos kimutatás szerint naponta átlag százal emelkedik. A Munkaközpont által ebben az ügyben megindított vizsgálat még folyamatban van.

Itt említjük meg, hogy egy ma-

gát megnevezni nem akaró városi hivatali előkelőség 260 pengőt adott át Szabó János felsőházi tagnak gyorssegélyek kiosztása céljából. Szabó János ebből az összegből 22 nélkülföldi családot részesített segélyben, akiket a különböző üzemek rászoruló munkásai és a munkanélküliek közül válogat ki s akiket személyes tapasztalata alapján támogatásra érdemeseknek ismer. Az egyenkint 10 pengős segélyeket személyesen fogja kiosztani.

Pártpolitikai mozgalmak

A külön „Székely Párt” szervezéséről indított hír — nem igaz

Kolozsvárról jelentik: (Az Erdélyi Párt központi irodája.) Az egyik fővárosi lap közlése nyomán az a hír terjedt el, hogy dr. Pál Gábor országgyűlési képviselő külön székely pártot szervez, mely az Erdélyi Párton kívülálló új politikai alakulat lenne. Az Erdélyi Párt központi irodáját illetékes helyről felhatalmazták annak közlése, hogy a külön székely párt alakításáról szóló hír nem igaz.

Megalakult Szilágy vármegye egész területén az Erdélyi Párt szervezete

Az első szervezési napokon tízenyolc ezren iratkoztak be a pártba

Zilahról jelentik: Az elmúlt héten Szilágy vármegye egész területén a régi magyarpárti alapokon megszervezték az Erdélyi Pártot. A vármegye területén eddig 18 ezren iratkoztak be a pártba. A párt vármegyei elnöke gróf Beldi Kálmán lett. A zilahi járási tagozat elnöke: dr. Bölöni Zoltán képviselő, a szilágyoslyői járásé: Brandt József, a krasznai járásé: Br Györfly Lajos, a szilágyesehi járásé: Biró János lelkész, az alsószepesi járás elnöke: Vadon Andor sarmasági lelkész, a tasnádi járásé Br Braunecker Antal képviselő.

A megalakult megyei pártszervezet 18 küldött útján képviselést magát a pártszervezet országos gyűlésén.

Fontos dátum: január 21 — Evangélikus Bál

A közmondás azt tartja, hogy minden farsangnak megvan a bójtje. Ez így is van más években. Most azonban mintha megfordult volna ez a tétel. Hosszu, huszonkétéves bójt után jött el ez a farsang — az első magyar farsang — s most mindenki felszabadult örömmel igyekszik elfelejteni a hosszú bójtós napok minden szomorú emlékét. Erre vall az a sok bál, estély, táncmulatság, mely ennek a farsangnak a naptárát tarkítja. Hirt adunk már a Református Bálról, melyet február 2-ikán rendez a Lőrántffy Zsuzsanna jótékony egyesület; az Újságíró Bálról, mely február 12-ikén lesz az Újságíró Otthonban.

Mindkettőt megelőzi az Evangélikus Nőegylet műsoros, jótékonyéleli tanc estélye, amely január 25-ikén lesz a Református Kulturház összes termében. A műsort ma még nem közöljük — annak ismertetésére még visszatérünk — de már is elárulhatjuk, hogy az Evangélikus Bál a farsang egyik kimagasló eseménye lesz.

Tehát jól jegyezzük meg a dátumot: 1941. január 25.

Vitéz Kenese Valdemár a magyar királyi honvéd légierők parancsnoka

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A Kormányzó Ur Ófelméltósága 1940 évi december 24-én kelt legfelsőbb elhatározásával vitéz Kenese Valdemár m. kir. nyugállományú altábornagyot a m. kir. honvédség hivatásos állományába visszavenni és egyidejűen a m. kir. honvéd légierők parancsnokává kinevezni méltóztatott.

Lemondott a védelemről az egyik nyilas vádlott védője

A Magyarországi írja: A Kovarcz-per tárgyalásának további során Borbáth Samu rendőrőtanácsost hallgatták ki tanuként, aki hasonló értelemben vall, mint Sombor őtanácsos.

Dr. Kiszely Lajos, az egyik védő állt fel azután és bejelentette, hogy lemond Kabai további védelméről. A bíróság Kabai védelmére hivatalból rendelt ki védőt.

Dr. Berényi Pál rendőrfogalmazót hallgatták ki azután, aki Miklósi nevű vádlottat hallgatta ki. Nem látott rajta külsérelmi nyomokat, a vádlott nem is panaszkodott előtte.

Azután Barabás László detektív és több rendőr tett vallomást. A rendőrtanuk kihallgatása után Héthelyi elnök a tárgyalást berekesztette és annak folytatását szerdán délelőtt fél-tíz órára tűzte ki.

Zárt tárgyalást kért az ügyész a nyilas bünper mai napján

Budapestről jelentik: A Kovarcz-per mai tárgyalásán, tanuként kihallgatták Zámbo László házmestert. Előadta hogy 1939 őszén egy alkalommal Balogh vádlott megkérdezte, őt vásárolna-e vadászat céljaira lengyel katonai töltényeket? Azt is mondta, hogy lőpor is van eladó. A tanu kijelentette, hogy kitért a vétel elől, de később szolt a töltényekről Tasnádi-nának, aki tudomása szerint kérte Baloghot, hogy a házból a lőport és a töltényeket szállítsa el, nehogy zserencsétlenség keletkezzék.

Azután Kiszely Lajos védő, hivatkozással arra, hogy a tegnapi tárgyaláson kihallgatott Borbáth Samu rendőrkapitány azt mondta, hogy a főügyész részére a nyomozásról bizalmas jelentést készített, kérte a törvényszéket olyanirányú intézkedésre, hogy ezt a bizalmas jelentést ismeretetés végett csatolják az iratokhoz. Az ügyész ellenezte az indítvány elfogadását és azt a bíróság el is utasította. Azután Buzássy Lajos ügyész bizonyos körülmények tisztázása végett zárt tárgyalást kért, amit az elnök el is rendelt.

35 perc Kolozsvár
70 perc Budapest
85 perc Marosvásárhely
repülőgéppel.
A Magyar Légiforgalmi r. t.
Járatai télen is közlekednek.
Felvilágosítás: Rákóczi ut 10. sz.
Telefon: 11-17

Növekszik az amerikai közvélemény ellenállása Roosevelttörvényjavaslatával szemben

Tiltakozó táviratokkal és üzenetekkel árasztották el a különböző szervezetek központjait.

„Rooseveltt az Egyesült Államok minden negyedik férfiát feláldozza” — mondotta Wheeler szenátor

Newyorkból jelentik (NTI): Rooseveltt elnök a Fehér Házban a legutóbbi sajtóértekezleten élesen bírálta Wheeler szenátornak röviddel ezelőtt a rádióban elhangzott kijelentéseit, amikor arról beszélt, hogy Rooseveltt politikájára minden negyedik amerikai férfit feláldozza. Rooseveltt ezt a nyilatkozatot a legvalószínűbbnek, a legközönségesebbnak és a leghazafiatlanabbnak nevezte, amelyet valaha is mondottak.

Wheeler erre a kitörésre azzal a hűvös megjegyzéssel válaszolt, hogy az elnök szemmel láthatóan elvesztette nyugalma.

— En szeretném legjobban, — mondotta a szenátor, — ha ez a nyilatkozat nem lenne igaz, azonban még sokkal hazafiatlanabb dolog az amerikai nép szenvedélyeit úgy felkorbácsolni, hogy végül is helyteliséggel találkozzék az a politika, amely az amerikai ifjúságnak idegen csatamezőkön való elvezetésére vezet.

A Chicago Herald American, az amerikaiak háborútól való távortartására alakult bizottság tiszteletbeli elnökének következő kijelentéseit közli:

— Egy ördögös propaganda hittelte el az amerikai néppel, hogy Amerika minden nép szenvedéseit gyógyíthatja. Amerika érdeke, hogy felhagyjon háborús fenyegetéseivel és azzal, hogy más nemzeteket állandóan megsértsen. Ehelyett Amerikának inkább saját ügyeivel kell foglalkoznia.

Heves ellenállás az Egyesült Államok középnyugati részében.

Csikágóból jelentik (NTI): Az Egyesült Államok középnyugati részében, ahol az elszigetelődési gondolat már hagyományossá vált, különösen heves ellenzésre számítanak a szövetségi kongresszus előtt fekvő s Anglia támogatására irányuló törvényjavaslatl szemben. Az itteni nyilvánosság és a sajtó tekintélyes része élesen szembehelyezkedik Rooseveltt feljhatalmi követeléseivel. Sok bizottság és egyesület nap-nap után felhívást intéz a lakossághoz és a kongresszusi képviselőket számtalan

táviratban szólítják fel az elnök tervének kompromisszum nélkül való elutasítására. Wood tábornoknak, az amerikai hadsereg világháborús főhadiszállásmesterének vezetése alatt álló „Amerika First” bizottság csikágói központját a lakosság minden részéből napok óta tiltakozó táviratokkal és üzenetekkel árasztják el. A fuvarosok és gépkocsivezetők csikágói szervezetének elnöke felszólítást inté-

Anglia távolkeleti birtokokat enged át Amerikának a háborús segítségért

Moszkvából jelentik (Stefani): A szovjetsajtó élénk figyelmet szentel az Angliának nyújtott amerikai segítség kérdésének. Félhivatalos amerikai jelentés szerint rövidesen amerikai kormánybizottság utazik Londonba, hogy az Egyesült Államok részére újabb tengeri és légi támaszpont átengedéséről tárgyaljon. A szovjet távirati iroda newyorki tudósítások alapján különösen hangsúlyozza azt a tényt, hogy amerikai körök egyre inkább ellenzik torpedórombolók átengedését Angliának. Ugyanezek a tudósítások kiemelik a repülőgépipar nehézségét, aminek okai különösen a gép-

zett a szakszervezet hatvanezer tagjához, csatlakozzanak az Anglia megsegítésére irányuló törvény elleni tiltakozó mozgalomhoz.

Az egyik amerikai nőegyesület is ilyen értelmű felhívást intézett tízezer tagjához.

Fish köztársasági párti képviselő kedden tett nyilatkozatában szintén az Angliát segítő törvényjavaslat ellen foglalt állást.

kocsiiparral szemben fennálló ellentétekre vezethető vissza.

Rómából jelentik (MTI): A Stampa és a Popolo di Roma Sansebastianból azt a hírt kapta, hogy az angol külügyi hivatalhoz közelálló személyiség kijelentése szerint Anglia távolkeleti birtokállományából egyes részeket átenged az Egyesült Államoknak és Kanadán át Alaszkába vezető folyosót biztosít Amerikának. Mindezek mint ellenértékek szerepelnek azért a segítségért, amelyet az Egyesült Államok juttat ezentul Angliának.

Politikai mesterkedés Rooseveltt állítólagos üzenetével

Rómából jelentik (MTI): A külföldi sajtó keddi szokásos értekezletén Rómában lévő amerikai újságírók kérdést intéztek olasz hivatalos körökhöz Philiphis amerikai nagykövet állítólagos üzenetére vonatkozóan, amelyet Roosevelttől az olasz király számára magával hozott. Ebben az állítólagos üzenetben azt a reményét fejezte még ki az amerikai elnök, hogy ha az Egyesült Államok háborúba is keveredne Németországgal, azért Olaszországgal fenn tudná tartani a jó viszonyt. Olasz illetékes körökben

erre a kérdésre kijelentik, hogy nem tudnak ilyen üzenetről és ezért nem is nyilatkozhatnak erről a kérdésről, azonban, ha volna is ilyen üzenet, még nem ismerik annak szövegét. Ha pedig volna ilyen üzenet és ismernék a szövegét, akkor is csak azt lehetne rá válaszolni, hogy Olaszország és Németország háborúja totális és mindenre kiterjed. Ennek a hírnek pedig nagyon is politikai mesterkedés ize van.

A német léghaderő a kedvezőtlen időjárás miatt csak felderítést végzett

Berlinből jelentik (NTI) A véderőtőparancsnokság közli:

A kedvezőtlen időjárás miatt január 14-én a német léghaderő csak Dél-Anglia felett végzett felderítő repüléseket. A felderítések során még lehetett állapítani a legutóbbi éjszakákon Plymouthban és Portsmouthban hadászati fontos célpontok ellen intézett támadások eredményes hatását.

Hideghullám Franciaországban.

Bordeauxból jelentik: Egész Franciaországot újabb hideghullám árasztotta el. Clermont-Ferrandban a hőmérő 11 C-fok hideget mutatott, amelyre már évek óta nem volt példa.

Olasz bombavető repülőgéphe viszik a bombákat a görög fronton

A nagyváradi cégtáblák javarésze nem felel meg az ipartörvény előírásának

Nagyvárad. Saját tud. A város üzlettulajdonosai a bécsi döntés után gyors ütemben kezdték meg a román nyelvű cégtáblák kicserélését. Legtöbb helyen azonban csak ideiglenes táblákat raktak ki és a cégtáblafestők túlterhelése miatt a végleges táblák most vannak munkában. Tegnap délután egy rövid sétát tettünk a városban és megállapítottuk, hogy az üzlettulajdonosok ugyanis mincseként tisztában az ipartörvény előírásaival. Nagyon sok ideiglenes és már elkészült cégtábla helytelen és meg nem engedett elnevezést visel s az üzlettulajdonos nevének sem tüntetik fel megfelelő módon. Eppen ezért helyénvalónak találjuk leköszölni az ipartörvény erre vonatkozó 56-ik szakaszát, megfelelő kommentárral:

„Az iparos és kereskedő üzlethelyiségét annak külső részén cégtáblával köteles megjelölni. A cégtáblán fel kell tüntetni az üzlettulajdonos családi és utónevét olyformán, hogy a felírás egyik része se legyen kevésbé szembetűnő, mint a másik. Ha a cégtulajdonos férjhezett, vagy özvegy nő, a cégtáblán férje nevét a megfelelő toldással, de a többi betűkkel megfelelő nagyságban köteles feltüntetni.”

Ha pl. özv. Kovács Jánosné a cégtulajdonos, úgy az „özvegy” szót és a „né” megjelölést Kovács Jánossal egyenlő nagyságú betűkkel kell kiírni.

A törvény további előírásai a következők:

„A kereskedelmi cégjegyzékbe bevezetett iparosok és kereskedők cégtábláikon a cégjegyzékbe történt bevezetésnek megfelelően kötelesek a céget feltüntetni. Ha a cégjegyzés a cégtulajdonos nevét ilyen esetben nem tartalmazná, ezt vagy a cégtáblán, vagy a bejáratnál kifüggesztendő táblán kell szembetűnő módon feltüntetni.”

Az ipartörvény előírásai világosak. Ha valakinek italmérsi engedély van, az üzletének táblájára kiírhatja „Italmérés”, nem írhatja azonban pl. „Borpalota”, mert nem így van bejegyezve. Amennyiben céget használ, pl. „Arany medve vendéglő”, úgy ezt be kell jegyeztetni a külön illeték alá esik, viszont az ipartörvény értelmében a cég nevét, amíg az fennáll, megfelelő védelemben részesítik.

A cégtulajdonos nevének feltüntetésére vonatkozólag az ipartörvény továbbá így intézkedik:

„Akiik utcákon, általánosan közterületen, sátrakban, bódékban, talapzaton, vagy a földön árusítanak, családi és utónevüket kötelesek szembetűnően elhelyezni.”

Ez a rendelkezés vonatkozik tehát az utcai levelezőlap, sült burgonya, gesztenyéarusokra is, kereskedelmi vagy iparjogosultságukon kívül nevüket is fel kell tüntetniük.

Az italmérésekre és élelmiszerárúsításra vonatkozólag a helyzet a következő:

„Italmérések és készletkiszolgálással foglalkozó üzletek, mint pl. vendéglők, kocsmák, kifizések, stb. az iparengedélyükben feltüntetett megnevezést kötelesek cégtábláikon alkalmazni. A cégtulajdonos, vagy a felelős üzletvezető nevének ez esetben is szembetűnő módon kell az üzlet bejáratánál feltüntetni.”

Ha tehát valaki korlátolt vagy korlátlan italmérésre kap engedélyt, akkor kiírhatja: „Italmérés”. Nem írhatja azonban ki, hogy „Vendéglő”, mert arra külön vendéglői iparengedély szükséges.

Egészen különleges a helyzet a bodegákkal szemben. Az ipartörvény nem ismeri a nálunk divatos „bodegá”, „büffe” és „falatozó” elnevezést.

Ha tehát valakinek élelmiszerárúsításra van jogszüksége és ehhez még az italmérést is megszerezte, nem írhatja ki, hogy „bodega”, hanem a cég neve (pl. Vénus) és alatta élelmiszerárúsítás és italmérés.

Különleges és további költségek megkímélése végett jól teszik a kereskedők és iparosok, ha a fentiekhez alkalmazkodnak.

Mi lesz a gázháborúval?

A gázháború — különös módon — ösödik óta az emberiség ellenzésébe ütközött. Hiszen a gázt, mint harci eszközt — a hadi történelem tanulsága szerint, — nagyon sokszor alkalmazta már az ember, de mindig feladásra ment a gyakorlata, mert használatát embertelennek tartották.

Legutóbb a kereszténység elterjedésekor veletlenül a klasszikus kori gázhasználatát és az újkor elejétől fogva nem is használták a harcoló felek vegyiharcanyagokat. Az 1914—18-as világháború megmerevedettsége vette ismét felszínre alkalmazását, amikor a gyorsdöntés reménye háttérbe szorított minden erkölcsi megfontolást.

Noha a világháború tanulságai szerint a gázháborút igen humánusnak kellett minősíteni, mert jól megszervezett gázvédelem mellett, a gázszűrőlékeknek csak 2—3%-a végződött halállal, míg a többi fegyverek 20—40%-os halálos veszteséget okoztak és a gázsebesültekből nem lettek nyomorékok, mégis ellenszenves maradt. Ellenszenves volt annyira, hogy a békekötésekkel — a közvélemény nyomására — és később a népszövetségi egyezményekben szigorúan megtiltották használatát.

Az egyezmények azonban olyan záradékkal végződtek, hogy a hadvezetőségek egytől-egyig számoltak a jövőben is gázháborúval és az elmúlt 20 esztendő alatt minden ország gázlaboratóriumaiban és arsenáljaiban szorgalmasan tanulmányozták a különböző vegyiharcanyagokat és azok alkalmazási módját.

Az 1938-ban megindult második világháború azonban mind a mai napig a legkritikusabb szemmel nézve is, erkölcsösnek minősül, mert — egyetlen esettől eltekintve — gázt nem használtak. A komoly háborús események 1939 őszén a lengyelországi hadjáratokkal kezdődtek. A német hadsereg mindent elsöprő fölénye mellett nem szorult rá, hogy gázt alkalmazzon. Itt fordult elő ennek a háborúnak egyetlen gázesete, mikor egy hid bejáratánál angol származású

gázakna robbant a német utászok alatt és több halálos esetet okozott.

A norvégiai, a hollandiai, a belgiumi és a franciaországi hadjáratokat is fölényes német vezetés jellemezte. Ezekben a hadjáratokban sem alkalmazták a németek gázt, mert egyrészt a német vezérkarnak a humanitás iránt különös érzéke van, másrészt a német lendület nem szorult még alátámasztásra. Az ellenfelek viszont nem merték a gázhasználat megkezdésének ódiáját magukra vállalni, mert népük elpusztulásának kérdése nem volt arányban a német túlsúllyal szemben várható eredménnyel.

Maradt végül Anglia. Az elmúlt 20 év alatt Anglia éppen úgy felkészült a gázháborúra, mint ahogy — hatalmas vegyi ipara erejével — Németország is bármely pillanatban elindíthatja a gázháborút. És ebben az egyensúly-helyzetben rejlik az eddig elmaradt gázháborúnak titka. Hogy mit hoz a jövő, azt nem tudjuk. Németország fölényes katonai helyzete folytán egyelőre nem látszik rászorulniak lenni erre — a világ közvéleményének szemében — elvetendő harceszközre.

Az Anglia és Németország közötti gázháború — a *hadszíntér nélküli háborúra való tekintettel* — csak a lakosság ellen irányulhatna. Megkezdődne ezzel a háborúk legerkölcselelenebbnek és legelvetemettebbnek minősített formája, a lakosság ellen irányuló totális háború, amelynek fő gázharceszköze a tapadó-gáz. Fontos szerephez jutna tehát ismét a lewisit és a mustár-gáz, esetleg egyéb cseppfolyós és könnyen cseppfolyósítható fojtó harcanyagokkal (foszgen, peranyag, stb.) keverve.

Hogy ezenfelül termelt-e ki a 20 éves kutatás egyéb nagyobb teljesítőképességű gázokat, vagy pedig ezeket a meglevőket tudták-e sokkal hatásosabbá tenni, azt a gyakorlat mutatná meg. A szakirodalom szerint csak a meglevők hatásosabbá tétele sikerült eddig. De meglepetéssel mindig kell számolni.

RÁDIÓ

CSÜTÖRTÖK, JANUÁR 16.
Budapest I.

- 6.40 Ébresztő. Torna.
- 7.00 Hírek. Étrend. Hanglemezek.
- 10.00 Hírek.
- 10.20 Mórész Pál elbeszéléséből. (Felolvasás.)
- 11.10 Nemzetközi vízjelzőszolgálat.
- 10.45 Külföldi tanácsadó.
- 12.00 Harangzó. Homnusz. Időjárás-jelentés.
- 12.10 Sallay Iván hegedűl, zongorán kíséri Bagossy Judit.
- 12.55 Ruprecht Ferenc énekel, zongorakísérettel.
- 1.30 A Rádió Szalonzenekara.
- 2.30 Hírek.
- 2.45 Műsorismertetés.
- 3.00 Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak.
- 3.20 Balázs Kálmán cigányzenekara.
- 4.15 Ruszin hallgatóknak.
- 4.45 Időjelzés, időjárás, hírek.
- 5.00 Hírek szlovák és ruszin nyelven.
- 5.15 Tánclemezek.
- 5.45 Tavasz vetőmagok.
- 6.15 A Melles Béla-zenekar. Vezényel Vincze Ottó.
- 7.00 Hírek magyar, német és román nyelven.
- 7.20 Eladó birtok. Hangjáték. Mikszáth Kálmán regényének nyomán írta Koroda Miklós. Rendező Kiszely Gyula.
- 8.40 Debussy zongoramuzsikája. Irta Koch Lajos. Közreműködik Faragó Gyula. (Felolvasás.)
- 9.40 Hírek, időjárásjelentés.
- 10.00 Közvetítés a Szeffert-kávéházából. Sárközy Gyula cigányzenekara muzsikál. Orbán Sándor énekel.
- 11.00 Hírek, német, olasz, angol és francia nyelven.
- 11.25 Gigli és de Luca énekel. (Hanglemezek.)
- 00.05 Hírek.

FERENC JÓZSEF
KESERŰVIZ

Budapest II.

- 4.15 Szórakoztató hanglemezek.
- 6.00 Varga Klára énekel, zongorakísérettel.
- 6.25 Látogatás a bukovinai magyar roknál. Bárány Csávossy László dr. előadása.
- 6.55 Hanglemezek.
- 7.30 Angol nyelvoktatás.
- 8.00 Hírek.
- 8.10 Heinemann Sándor tánczenekara.
- 8.55 Egy ismeretlen velencei múzeum. Hegedűs Nóra előadása.
- 9.30 Időjárásjelentés.

PANNONIA GRILL

Világszám: **Boizoff és Radványi**
Az orosz cári Balett szülő táncosai, minden idők legnagyobb produkciója és a kísérő műsor.

A kávéházban **Dobi Juci** a budapesti, beyruty athéni rádió híres énekesnője mindeneste énekel. Igazgató: **Nedelkó János v.-mester**

Alezzredessé léptették elő József Ferenckirályi herceget

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A Kormányzó Ur Ófőméltósága a következő legfelsőbb kéziratot hocsátotta ki:

Kedves dr. vitéz József Ferenc királyi herceg!

Keletmagyarország és Erdély egyrészt a Magyar Szent Koronához történeti visszacsatolása során tanúsított hazafias magatartásának elismeréséül, királyi Fenségedet, a magyar királyi honvédség szolgálaton kívüli viszonyában, a lovasságnál, alezzredessé kinevezem.

Kelt Budapesten, 1940. évi december hó 27-ik napján.

HORTHY s. k.
Vitéz Bartha s. k.

A társadalmi egyesületek alapszabályainak a magyar jogszabályok szerint való módosítása

Nagyvárad thj. város polgármestere 356—1941. szám alatt az alábbi hirdetményt adta ki a visszacsatolt keletmagyarországi és erdélyi területeken működő társadalmi egyesületek alapszabályainak a magyar jogszabályok szerint való módosítása tárgyában.

A belügyminiszter ur 371001—1940—VII. a számú rendelete alapján felhívom a városunk területén levő társadalmi egyesületeket, amelyek a magyar jogszabályok szerint belügyminiszter ur főfelügyeleti jogkörébe tartoznak, hogy alapszabályukat 1941. évi július hó 1-ig módosítsák.

E módosítás a társadalmi egyesületeknél a 77000—1922, 9900—1923 és 181000—1937. a kaszinók, klubok és a hasonló működést kifejtő olyan egyesületeknél, amelyek alyiségeikben tagjaik részére a kártyajáték játszását is lehetővé kívánják tenni a 174000—1928 és 147000—1933 B. M., a sportegyesületeknél a 94546—1927 és 93422—1928 V. K. M. rendeletben foglalt rendelkezések figyelembevételével történhetik.

A módosított alapszabályokat a fentebb említett időpontig jóváhagyás, illetőleg látomozás végett az erre vonatkozó kérvények kapcsán a 77000—1922 és a 181000—1937 B. M. számú körrendeletnek megfelelően felszerelve a polgármesteri hivatalhoz kell benyújtani, ahonnan a belügyminiszter urhoz felterjesztem.

Tudomására hozom a város közönségének, hogy a város területén a volt román kormányhatóság által jóváhagyott alapszabályok szerint jelenleg is működő egyesületek, működésüket 1941. évi július hó 1-ig folytathatják.

Amennyiben alapszabályukat már hivatkozott rendelet szerint betervezték, működhetnek mindaddig, míg módosított alapszabályaik jóváhagyást nem nyernek.

Egyben felhívom a helybeli társadalmi egyesületeket, hogy ezen hirdetmény megjelenésétől számított 6 nap alatt az egyesület nevével, székhelyével, az alapszabályokat láttaozó főfelügyeleti hatóság megnevezését és számát, elnökök, alelnökök, titkárok, pénztárnokok és a választmányi tagok nevét, továbbá a tagok számát a polgármesteri hivatalnál (I. em. 4. sz. ajtó), a törvényes következmények terhé mellett, jelentsék be.

Nagyvárad, 1941. január hó 11-én.

Dr. Soós, polgármester.

A Cuvântul és a magyar népszámlálás

A Cuvântul január 12-iki száma a magyarországi népszámlálás tervével kapcsolatban első oldali cikket közöl s többek között a következőket írja:

Háborús viszonyok között élünk... Természetes dolog, hogy az európai államok bizonytalanságban élnek és minden erőfeszítésüket inkább az önvédelemre fordítják. Ebben a válságos helyzetben a népek nyugalma nem biztosítható; a népcsoportok, amelyek oly számúak a mi európai világunkban — egyik állami vezetés alól a másik alá kerülhetnek, mint ahogy a határok is megváltozhatnak egyik napról a másikra. Ilyen körülmények között legalábbis megfontolást kell kifejeznünk amiatt, hogy a budapesti kormány február 1-én népszámlálást rendez. Egyetlen más államnak nem jut eszébe, hogy az európai világ e súlyos időpontjában megrendezze annak a lakosságának a megszámlálását, amely miután több nemzetiségből tenődik össze, ezidőszert idegen uralom alatt szenved és holnap nagyon könnyen visszakerülhet a nemzetiségének megfelelő anyországhoz. Tehát levonhatjuk a következőt: a népszámlálás nagyon szükséges dolog, de csak olyan időpontban amidőn már nyugalom következett be, amikor Európa új térképét már véglegesen megállapították és midőn az országhatárok már nem lesznek oly mozgathatók.

Ha tehát így állanak a dolgok — folytatta a lap —, nyilvánvaló, hogy a bejelentett népszámlálással a budapesti kormány propaganda-célokat szolgál. Ez a magyar propaganda pedig kétségkívül nem akar mást, mint nyilvánvalóvá tenni azt, hogy Erdély átengedett részében nem él annyi román mint amennyinek létét mi állítjuk és amennyi — 1.400.000 — tényleg van is ott, vagyis azt bizonyítani, hogy Erdélynek két részre való osztását néprajzi okok indokolják. Mindezek alapján sejteni lehet mi lesz a magyar népszámlálás eredménye...

Ilyen szempontok vezetnek és ilyen aggodalmak töltik el a legionista mozgalom hivatalos lapját. Figyelmen kívül hagyja a lap hogy Magyarországon minden tíz esztendőben megrendezik ezt a népszámlálást évtizedek óta szabályosan ismétlődő egymásutánban s ettől a rendtől, amelynek betartása nélkül egy ország népmozgalmi helyzetéről áttekintést nyerni nem lehet, nem tert el Magyarország 1920-ban, a trianoni békekötés évében sem. amikor pedig Magyarországon senki sem tekinthette véglegeseknek, — de még tíz esztendő is időtartamra szólóknak sem ezeket a határokat. Abban igazán lehet a Cuvântulnak, hogy az európai országok mai határai még sok módosítást fognak szenvedni a háború befejezéséig s így Magyarország mai határai sem tekinthetők véglegeseknek, többek között azért, mert éppen a Cuvântul által említett néprajzi szempontok Románia terhére is jelentős módosításokat tesznek szükségessé de ez a jogos magyar igény és az ország területének újabb megnagyobbodására vetett feltétlen reményünk sem indokolja azt, hogy a magyar kormány eltérjen az 1872-iki szentpétervári nemzetközi statisztikai kongresszus határozata értelmében meghatározott rendtől, amely szerint

a legtöbb kultúrállamban, hacsak az országot közvetlenül nem érintik háborús válságok, megtartják a tízévenkénti népszámlálásokat, a zérusra végződő évek december 31-ének éjjeli időpontjára vonatkozó állapot szerint...

Más kérdés hogy Románia nem alkalmazkodott ezekhez a nemzetközi megállapodásokhoz és ötletszerűen hajtott végre népszámlálásokat akkor és úgy amikor és ahogyan valamelyik kormányának éppen eszébe jutott.

Azt is megállapíthatjuk, hogy a népszámlálás módszereiről Románia és a román sajtó a legkevésbé jogosult kioktatásokat kockáztatni meg. Nem említjük a névelmezési eljárást, a valási alapon való nemzetiség-meghatározásokat amelyek erőszakosan változtatták meg már az összeírásoknál az ország néprajzi képét. Most csak arra mutatunk rá hogy a népszámlálási hivatalban az anyag feldolgozásánál is alantas céltudatossággal kezelik az összeírási lapokat s tömegesen eszközöltek olyan átművitéseket, amelyek hivatalos voltak a népkisebbségek tényleges számarányának megváltoztatására.

Erre vonatkozólag személyes tapasztalatra hivatkozhatom. A bukaresti népszámlálási hivatal egy elbocsátott román tisztviselője annukidején — mérgében — aprólékosan és kétséget kizáró szemlélettel ismertette előttem ezeket a visszaléseket. Én a szerzett értesülések alapján — 1932 őszén — meg is irtam az egyik kolozsvári lapba hogy a román statisztika milyen meg nem engedhető módszereket vesz igénybe... Nagy bátvány lett belőle a statisztikai hivatal bíróság elé is állított a cikkért s minthogy nem szolgáltatott ki információt, el is ítélték 15 napra és csak az időközben bekövetkezett amnesztiónak köszönhetem, hogy nem íltem le büntetésemet... Azóta tabu volt a népszámlálás, ahhoz hozzáválni komoly kockázatok vállalásával se lehetett, de ez a megfélemlítés és bünpalástolás nem tette meg nem történekké azokat az eljárásokat amelyeket, a román hivatalos statisztika — nemzetközi propaganda céljaira, területi igényjogosultságok alátámasztására — valóban balkáni módon felhasznált.

Megnyugtattuk a Cuvântul, a magyar népszámlálást becsületesen fogják lefolytatni. És ha ez a népszámlálás kevesebb románt fog feltüntetni az átengedett erdélyi területeken mint amennyit a román hivatalos statisztikai kimutat akkor azt egyedül a román népszámlálás módszereinek tudja be.

Feljegyzések

Ha már a statisztikánál tartunk, vessünk egy pillantást a budapesti milliomosok névsorára és vagyonára, jövedelmére. Természetesen csak bevallott vagyonról és jövedelemről lehet szó. Ismerve azonban a milliomosok vagy nagyjövedelmű dusszadagok morálját, tág lelkiismeretét, számítanunk kell arra is, hogy nem vallják be egész vagyonukat és jövedelmüket.

A legelső szembetűnő adat a milliomosok megosztása faji hovatarozandóság szerint. Budapestem 239 milliomos van, Ebből a nagy számból 175 zsidó és csak 94 keresztény magyar. Próbálja valaki százalékosan kimutatni az arányt. Talán egy kicsit meghaladja a zsidók száma ezen a fronton a hat százalékot. Ha felalitanák a milliomosok érdekképviseleti kamaráját, nehéz lenne megtartani más kamarákban úgy, ahogy helyrebillentett arányt.

A milliomosok között nagyon sok a Brüll, Eppler, Freud, Fischer, Fried, Friedmann, Füchs, Goldberger, Kardos, Kohner, Aschner, Fenyő, stb. Ami a jövedelmeket illeti, Ifj. Aschner Pál tisztviselőnek például 73.500 pengő bevallott jövedelme van. Ez a csinos összeg 2 millió 190 ezer leinek felel meg. Egy ember, egy tisztviselő évenként ezt a mesébe illő összeget kanyarítja ki magának a nemzeti vagyonból és jövedeleméből Bizonyára megvaanak neki hozzá a szerzett jogai és törvényes alapjai. Nem is ezeket vitatjuk, hanem ezzel a ma még törvényekkel körülbástyázott állapottal akarunk rávilágítani a szociális gondolat érvényesülésére, jobban mondva primitív megvalósulására.

Ne gondolja senki, hogy a magánvagyon szentségébe vetett meggyöződést akarjuk megingatni a lelkekben a szociális gondolat címén. Alttáiban nem mindíg helytálló a magántulajdon sérthetlenségére hivatkozni, amikor mamuthvagyonok tulajdonjogáról, vagy jövedelmükkel felhasználásáról van szó. A nagy vagyonnak szociális kötelezettségei vannak és a nagy jövedelmek nem nöhetnek az égis korlátozás nélkül.

A nemzet államéletbe szervezett közösség. Ebben a közösségben mindkinek kötelessége valamilyen munka elvégzése és mindkinek joga a nemzeti jövedelemben való részesedés. Ez a szociális gondolatra épített államélet alaptörvénye. Minden jövedelemhez lelkiismeretben is megnyugtató jogcím szükséges. Természetesen első helyen áll a munka, a hasznosság jogcíme. Akárhogyan is álljon azonban a kérdés, a nemzeti jövedelem nemzeti, közösségi jellege nem tűrhet olyan elosztást, ha a szociális gondolat alapvető és irányító elv az államéletben, hogy egy tisztviselő (?) 73.000 pengőit szakítson ki magának abból.

El sem tudjuk képzelni, hogy valaki az elvégzett munka címén juthasson ilyen óriási jövedelemhez. Csak igazgatósági tagságok, tantémekek, jutalékok, tiszteleddíjak, kuponok, járadékok, kamatok és a liberális gazdasági élet egyéb kincsszerző varázsával magyarázhatják meg.

Ezeknek a jogcímeknek pedig nagyon kevés közük van a magántulajdon szentségéhez. Igaz, a lelkiismerethez is. Legkevésbé a közük pedig a szociális gondolatához és az új világrendhez. (P. L.)

Tisztítsa
meg szervezetét a belekben felhalmozódott salaktól, ha nincs is éppen székrekedése Jó tisztító hashajtó a **PARMOL**

Olcso szabványos cipők Olaszországban.

Róma. (Stefani.) A Corporazio-minisztérium a szarvasmarha, ló és juhbor jobb felhasználása céljából férfiak, nők és gyermekek számára nyoleféle cipő mintát készítettett el. A minisztérium ezeknek a cipőfajtáknak az árát igen kedvezményesen állapítja meg.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

NAGYVÁRAD,
SZILÁGYI DEZSÓ-UTCA 5. SZÁM.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 30.
félre 15, egy óra 2.50 pengő
Egyes szám ára 10 fillér

Telefon: 12-27.

Postatakarékpénztári csekkszámánk
száma: 72.301.

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem
adunk vissza

**RIBBENTROP MAGÁNÜGYBEN
UTAZOTT EL BERLINBŐL.** Berlin.
(MTI): Azzal kapcsolatban, hogy
Ribbentrop Berlintől távol tartózkodik,
különböző találgatások terjedtek
el külföldön. A Wilhelm-strassen
kijelentették, hogy Ribbentrop szigorúan
magántermészetű ügyben hagyta el
a birodalmi fővárost. Téves volna
ehhez az utazáshoz bárminemű
feltevést fűzni.

**A debreceni egyetemen január 23-án
és február 3-án kezdődnek az előadások.**
Debrecenből jelentik: Az új tan-
díj szerinti beíratások úgy a kolozsvári,
mint a pécsi és debreceni egyetemeken
megkezdődtek. Debrecenben a
második félévi előadások az orvostu-
dományi karon január 23-án, csütörtökön,
a református hittudományi, a jog-
és államtudományi, illetőleg a
hölcsészettudományi karon február hó
3-án, hétfőn reggel kezdődnek.

**BERLINBE UTAZIK AZ OLASZ
NEMZETNEVELÉSI MINISZTER.**
Rómából jelentik (Stefani): A nem-
zetnevelésügyi miniszter legközelebb
Németországba utazik, hogy viszo-
nozza Rust birodalmi miniszter látogatását.

Telefon oszlopokból
fűrészelt száraz

tüzifa

kapható:

Fa és Szénkereskedelmi r. t.
Sánc utca 16. Telefon: 18-09.

A Vendéglősök Egyesületének felhívása.
A nagyváradi és Biharvármegyei
Vendéglősök Egyesülete felhívja tag-
jait, hogy akik az adótörvény által
előírt kötelező könyvvezetés alól men-
tesítést kérnek, ugyiszintén azok is,
akiknek automata „rex” biliárd asz-
taluk van, sürgősen jelenjenek meg a
titkári hivatalban. Nánási elnök,
Dr. Kalas titkár.

**SZÜNETEL A POSTAFORGA-
LÓM A MEGSZÁLLT FRANCIAOR-
SZÁGGAL.** A Magyar Távíráti Iroda
jelentik: A posta vezérigazgatósága
közli, hogy Franciaországnak a német
véderő által megszállott részével, El-
szász-Lotharingia kivételével, a posta-
forgalom egyelőre szünetel. Elszász-
Lotharingiába közönséges, ajánlott-
levél postai küldemények is — cso-
magok kivételével — továbbíthatók.
Franciaország meg nem szállott részé-
ben értéklevelek és értékdobozok ki-
vételével egyéb postai küldemények és
csomagok küldhetők.

Temetés. Üzv. Hármori Mihályné
szül. Méhész Erzsébet 50 éves korában
meghalt a Pável utca 18. számú laká-
sán. Temetése január 16-án délután 3
órákor lesz a Haller kápolnából az
olaszi temetőben. (Caritas.)

**Szlovákiában bevezetik az aggle-
gényadót.** Pozsonyból jelentik: (Buda-
pesti Tudósító) Mach belügyminisz-
ter kijelentette, hogy a legközelebbi
jövőben bevezetik az agglegényadót. A
gyermektelen, vagy egy gyermekes há-
zaspárok is kötelesek adót fizetni, —
amennyiben kiderül, hogy saját hibá-
jukból maradtak gyermektelen, vagy
ezért született csak egy gyerekük.

**RÖVIDESEN BEFEJZŐDIK A
BALTI NÉMETEK HAZAKÖLTÖ-
ZÉSE.** Berlinből jelentik (NTI): A
német népcsoportok átköltözéséről
szóló, nemrégiben létrejött megegye-
zés alapján a közeljövőben a 45.000
lelket kitevő utolsó lüvvániai német
népcsoport is átköltözik a birodalom-
ba. Ezt követően az Észt- és Lett-
országban maradt 12.000 főnyi német-
ség áttelepítése folytatódik le.

**Műsoros teadélután a Legény-
egyletben.** A nagyváradi Római Kat-
olikus Legényegylet f. hó 19-én d. u.
5 órai kezdettel műsoros táncmulat-
ságot rendez, melyre ezúton is szeret-
ettel meghívja városunk keresztény
társadalmát a Rendezőség.

**Üngyuitók újra
kaphatók**
Tiszay órásnál, Rákóczi-ut 6.

**EZERPENGÓS ÉKSZERLOPÁS
KOLOZSVÁRON** Kolozsvárról jelen-
tik: Ismeretlen tettesek betörték a ko-
lozsvári Damjanich-utca 15. szám
alatt levő lakásba, ahol Dóczy Miklós
MÁV főtiszt lakik és 160 pengő ér-
tékű készpénzt, valamint ezerpengő
értékű ékszert loptak el. A betörés a
házbeliek távollétében történt. Az ál-
kulosos betörőknek már nyomában
van a rendőrség.

**Lángbaborult egy gépkocsi a szegedi
nemzetközi uton.** Szegedről jelentik: A
Szegeden átvezető nemzetközi ország-
uton, Szatyma közelében egy hatsze-
mélyes személyautó felrobbanat és ki-
gyulladt. A gépkocsit Kispál Imre
vezette, aki a robbanás után hiába
igyekezett a gépkocsit az uton tartani,
az az árokba fordult és az irányjelző
oszlopot is feldöntötte. Az utasok kö-
zül Nógrády Gyuláné szegedi asz-
szony kulcsfontosságú szenvedett. A
többi utas sértetlen maradt, de a gép-
kocsi porig égett.

**NÉMETORSZÁG 100 EZER TON-
NA BURGONYÁT SZÁLLÍTOTT
FRANCIAORSZÁGNAK.** Berlinből
jelentik (NTI): Németországból ed-
dig 100.000 tonna burgonyát szállítottak
francia területre, azonkívül Párizs
környékére 50.000 tonna velőburgonyát.
A német kormány ezenfelül
készségét jelentette ki arra, hogy to-
vábbi 400.000 tonna burgonyát és
100.000 tonna cukrot szállít Francia-
országnak.

Elsülyedt egy norvég gőzös. New-
yorkból jelentik: (NTI) Az Associated
Press jelentése szerint washingtoni
norvég körök úgy tudják, hogy a
Tedy nevű 6000 tonnás norvég tartály-
hajót a németek 1940 november hó
8-án feltartóztatták és elsülyesztették.
Legénységét a 8306 tonnás Ole Jakob
nevű elfogott norvég tartályhajóra tet-
ték.

**Revolveres rablótámadás fényes nap-
pal Newyork utcáján.** Newyorkból jelen-
tik: (NTI) Kedden délelben a Fift Ave-
nue, Newyork egyik főutcáján, rablótá-
madást intéztek egy üzlet ellen. Több
férfi elrabolta egy nagy áruház pénz-
tárát és pisztollyal kezében elmene-
kült. A rablók agyonlőtték az üzletve-
zetőt és egy közlekedési rendőrt, aki
üldözőbe vette őket.

**Husz olasz bányász halála egy west-
fáliai bányában.** Gelsenkirchenből je-
lentik: (NTI) Az északwestfáliai terü-
let egyik bányájában, felsőbb erőha-
talom következtében történt sajnála-
tos szerencsétlenségnek husz olasz
munkásbajtárs esett áldozatul, kik,
mint bányászok együtt dolgoztak né-
met bajtársaikkal. A kedden tartott
gyászünnepségen a berlini orosz nagy-
követség képviselőjével együtt részt-
vett Ley birodalmi miniszter is.

Diák-fényképképzés Kolozsváron. A
Magyar Távíráti Iroda jelenti: Dr. Hó-
man Bálint m. kir. közoktatásügyi
miniszter fővédnöksége mellett „Diak-
fotó” című ifjúsági szaklap április 13
—20 között országos diák fényképké-
pzést rendez Kolozsváron, amelyen
résztvehetnek Magyarország valamennyi
iskolájának növendékei. A résztve-
vőknek legalább 2 és legfeljebb 8 kép
kell beküldeniük. A nevezési díj ké-
penként 50 fillér. Március 15-ig küld-
hetők be a képek a Diákfotó szerkesz-
tőségébe.

**MEGÖLTÉ A KÁLYHABÓL KI-
ÖMLŐ SZÉNGÁZ.** Kassáról jelentik
(MTI): Oláh György 32 éves, Bras-
sóból menekült hentesmestert meg-
ölte a kályhából kiömlő széngáz.
Oláh György vasárnap érkezett Kas-
sára több menekülttársával együtt és
a város szükséglakást utalt ki szá-
mára. Megérkezését követő napon tört-
ént a szerencsétlenség, amely nagy
résztvételt keltett a városban.

*** Okleveles tanár maganvizsgákra**
lelkismeretesen előkészít, magyar
nyelvi, helyesírási, valamint olasz
nyelvi, gyors- és gépirrási órákat ad.
Beöthy Ödön utca 42. kapuval szem-
ben.

Veszélybe került egy holland gőzös.
Newyorkból jelentik: (MTI) A Mackay
rádió felfogta az angol szoiigálatban
álló 4700 tonnás Buitenzorg nevű hol-
land gőzös segélykérő jelszót.

**A felszabadult erdélyi földien ért utól
a halál egy tordaszentlászlói munkást.**
Kolozsvárról jelentik: Tordaszentlászlói
község, mint ismeretes, a bécsi döntés
következtében Romániához került. —
Bazsó Ferenc 29 éves munkásember
ottmaradt szülőhelyén és ő is résztvett
a Torda és Tordaszentlászlói között le-
vő országot javításában. Itt érte de-
cember 18-án, munkaközben, szeren-
csétlenség: egy lezuhanó szikladarab
szétronsolta egyik lábfejét. Beszállí-
tották a tordai kórházba, de az ottani
román orvosok nem hajtották végre a
szükséges műtétet. Bazsó állapotja ja-
nuár elején válságosra fordult s ekkor
hozzátartozói hazavitték. Állapotáról
tudomást szereztek a Kolozsvárra me-
nekült tordaszentlászlóiak, akik közül
tizen — életük kockázatásával — át-
szöktek Romániába és az erdőben rö-
gtönzött saroglyán áthozták magyar te-
rületre Bazsó Ferencet. Kolozsváron
nyomban megoperálták, de az orvosi
beavatkozás későn érkezett s tegnap
Bazsó Ferenc a felszabadult magyar
területen — hová az utóbbi időben úgy
vágyott — halt meg. Temetésén a tor-
damegyeiek nagy tömege vett részt.

Szódavíz
olcsón bármikor
otthon készíthető
Palackok és szénsav-
páronok kaphatók és
cserélhetők

TÖRŐK

vas, festék és háztartási cikkek
kereskedésében.
Rákóczi-ut 2. — Bazár épület.

**TIZEZER BELGA MUNKANEL-
KÜLI UTAZOTT NÉMETORSZÁG-
BA.** Brüsszel (Stefani): A legutóbbi
napokban több mint 10.000 belga
hadifogoly tért vissza otthonába.
Ugyanakkor tizezer munkanélküli
utazott Németországba.

A 200 ÉVES KIRAKAT. Egy
város képéhez ma már elvitatatlanul
hozzátartozik a kereskedelmi
élet. Minél szebbek és elegánsab-
bak az üzletek kirakatai, annál
szebbek az utcák s szebb maga a
város is. Jól tudja ezt minden ke-
reskedő, sőt, minden háztulajdonos
is és ma már a legtöbb modern
bérpalota építéséhez hozzátervezik a
modern kirakatokat is. Azt azonban
csak kevesen tudják, hogy az első,
mai értelemben vett kirakatot 200
évvvel ezelőtt, 1741-ben egy augs-
burgi ruhakereskedő építtette, még
pedig olyan módon, hogy üzlete-
nek egyik utcai ablakát a fal átö-
résével egészen az utca szintjéig
meghosszabbította. Ezt a kezdemé-
nyezést azonban akkor még kevesen
követték s a kirakat divatja csak
1835-ben kezdett elterjedni, ber-
lini kezdeményezésre s onnan ju-
tott el a kirakat Párizsba, London-
ba, majd Bécsbe és Budapestre is.
A kétszáz éves kirakat ma a fővá-
rosok díszét jelenti — s ez a ritka
évforduló megérdemelné, hogy
megünnepeljék a kereskedők: külö-
nösen szép kirakatrendezésekkel.

A nagyváradi cukrázók közgyűlése.
A helybeli cukrász, cukorkás és mé-
zeskalásos iparosok csoportja tegnap
tartotta meg tisztújító közgyűlését,
amelyen a csoport majdnem valamennyi
tagja megjelent. A gyűlés minde-
nekelőtt a tisztikart választotta meg,
melynek során tisztelnök lett Novomeszky
Imre; elnök Molnár János, al-
elnökök Csont Mihály és Biró János,
pénztáros Schlésinger Alfréd, ellenőr
Keresztes Antal. A gyűlés az új tisztikar
vezetésével aztán megtárgyalta az
összes aktuális szakkérdéseket és ki-
mondta, hogy a csoport az élelmé-
si szakosztállyal együtt az ipartestület
keretében a legelénkebb működést
kivánja kifejteni tagjai érdekében. El-
határozták még, hogy en block belép-
nek a budapesti Országos Cukrász-
központba.

**Kávéházakban és vendéglőkben kérje
mindenütt a „MAGYAR LAPOK”-at.**

MEGHÍVÓ

A Nagyváradi Háztulajdonosok Szövetsége 1940. évi rendes és egyben új-
jászervező közgyűlését 1941. január hó
19-én délelőtt 10 és fél órákor tartja
meg a városháza közgyűlési termében,
a következő tárgysorozattal: 1. A köz-
gyűlés megnyitása, 2. jelentés a Szövetség
mult évi működéséről, 3. a mult évi
mérleg és a folyó évi költségvetés-
irányzat jóváhagyása, a felmentvény
megadása, 4. a Szövetség elnökségének,
tisztikarának, igazgatóságának és vég-
rehajtó bizottságának a lemondása,
5. Új elnök, társelnök, alelnökök, ügy-
vezetőigazgató, főtitkár-ügyész, titkár
és jegyző, pénztárnok, felügyelőbizottság,
igazgatóság és elnöki tanács megválasztása,
6. esetleges indítványok. Ha az összehívott közgyűlés a megje-
lent tagok számára tekintettel határo-
zatképes nem volna, úgy a közgyűlést
1941. január 26-án délelőtt 10 és fél
órákor ugyancsak a városháza köz-
gyűlési termében fogjuk ugyanezzel a
tárgysorozattal megtartani. Ez a köz-
gyűlés a megjelentek számára tekintet-
nélküli határozatképes lesz. Nagyváradi,
1941. január 14. A Háztulajdonosok
Szövetségének Elnöksége.

Magyar jelzésekkel látják el és megvizsgálják a román jelzésű gépjárműveket

A gépjárművezetői igazolványok kicserélési határideje: 1941 május 1.

A 91.000—1940. B. M. számú rendelet végrehajtásaként a rendőrkapitányság vezetője a következőket rendelte el:

Minden román megkülönböztető jelzéseket viselő gépjármű, amelynek telephelye (a tulajdonosnak állandó lakohelye) Nagyvárad városa, Bihar vármegyének élesdi, érmihályfalvai, margittai, nagyvárad, szalárdi és székelyhídi járása területén van és a valóságos és jogos **üzembetartója** a közúti forgalomban kívánja tartani, vagy abban helyezi, — **jelentkezni köteles** vagy személyesen, vagy megbízott útján (esetleg levélben elküldött kérvénnyel), de gépkocsi nélkül **január 20-án** a nagyvárad rendőrkapitányság gépjárműosztályán a magyar forgalmi engedély kiadása iránt benyújtott és 2 pengő okmánybélyeggel illetkezett kérvénnyel. A jelentkezőnek 2 példányban ugyanonnan beszerzett jelentkezési lapot kell olvashatóan kiállítani és az alább jelzett, valamint abban is feltüntetett okmányokkal felszerelni:

a román forgalmi engedély, a közúti adónak a vizsgálat idejéig történt kiegyenlítéséről szóló adóhivatali nyugta, tehergépkocsinál az önsúlymérlegelési bárca, közhasználatú gépkocsinál a hazai beszerzési kötelezettség alól való felmentés, a postatakarékpénztári befizetési lap befizetést igazoló szeivénye a befizetett díjakról.

A fizetendő díjtételek: olyan gépkocsi, autóbussz megvizsgálásáért, mely szakértői vizsgálatra a gépjárműkerület székhelyén áll elő: 2 pengő. motorkerékpár, pótkocsi, póttengely megvizsgálásáért 1 pengő. A magyar megkülönböztető jelzések (forgalmi-engedély, igazolólap, rendszámablak) díja egyenként 4 pengő, amelyben a motorkerékpárok részére az adójegyek is bent foglalhatók. Eszerint tenát a megvizsgálás és magyar megkülönböztető jelzésekkel való felszerelés a Nagyváradon bemutatásra kerülő személytehergépkocsik, stb. részére 6 pengő. A befizetések a 100.946. számú postatakarékpénztári csekkszámára kell, hogy történjenek. Befizetési lap a gépjárműosztályon kapható. Állami hatóságok és szervek, tűzoltóság gépkocsijai, kormányhatóságilag jóváhagyott alapszabályokkal működő mentőegységek gépjárművei megvizsgálási díjat nem fizetnek, ha a gépjárműkerület székhelyén a jelzett időben lesznek levizsgáztatva, csak a megkülönböztető jelzések díjának befizetése igazolható.

Azok a gépkocsik, amelyek román megkülönböztető jelzésekkel vannak ellátva, vagy ha nincsenek is ellátva, de igazoltan Romániában gyártottak és már a rendszámából, vagy az üzembetartó csatolt igazolásiából kitűnően telephellyel visszacsatoláskor a visszacsatolt keleti és erdélyi területen bírtak, az előbb jelzett okmányok beszerzését minden további nélkül magyar jelzésekkel látatnak el, míg viszont azoknak a gépkocsiknak, amelyeknek jelzéséből az tűnik ki, hogy nem a visszacsatolt területen bírtak a visszacsatoláskor telephellyel és nem Romániában gyártottak, **vámokmányokkal a vámkezelést is igazolniuk kell.** Aki ezek közül a kocsi tulajdonosok közül a vámolást elmulasztotta, a jelentkezés határidejét pótolhatja

A gépjárművek megvizsgálási ideje

1. Nagyvárad telephelyű gépjárművek közül a tehergépkocsik jelentkezési ideje: **február 20-ika.**
 2. A személygépkocsik közül azok, amelyek tulajdonosainak neve A—K-ig kezdőbetűsök **február 21-ike.**
 3. Akik K—Z kezdőbetűsök **február 22-ike.**
 4. Az élelői és érmihályfalvai járásban telephellyel bíró gépjárművek **február 23-án.**
 5. A margittai és nagyvárad járásban telephellyel bírók **február 24-én.**
 6. A szalárdi és székelyhídi járásban telephellyel bírók **február 25-én** kötelesek jelentkezni. — Minden esetben a jelentkezési idő **reggel 8 óra.**
- A szemle helye a rendőrkapitányság bejárójától a körösparti utastól bal oldala, ahol érkezési sorrendben kell felsorakozni. Ebben az időpontban minden közúti forgalomban résztvevő gépjármű jelentkezni köteles, mert a kitűzött időpont elmulasztása esetén pótljelentkezést csak annak a gépjárműnek üzembetartójától fogadók el, aki igazolja, hogy gépjárművét a honvédség a kijelölt időben igénybevette, vagy pedig ezen hirdetésny kibocsátása és a kitűzött vizsgaidő között megszakítás nélkül külföldön tartózkodott. Ezen esetekben a jelzett körülmények megszűnte után 15 napon belül kell az üzembetartónak jelentkeznie s ezen körülményeket igazolni.

A kijelölt helytől eltérő u. n. **székhelyen kívüli vizsgálatot** csak abban az esetben rendelék el, ha a gépjármű üzembetartója a január 20-iki jelentkezése alkalmával hitelt érdemlő módon hivatkozik olyan körülményekre, amelyek megindokolják, hogy gépkocsija a megvizsgálásra kitűzött időpontban, vagy egyébként sem képes a szemle helyén megjelenni, mert fontos **közérdekű körülmény** ebben megakadályozza. Ezek a gépkocsik és autóbusszok a megvizsgálásért 7 pengőt, motorkerékpárok, pótkocsik, póttengelyek megvizsgálásáért 5 pengőt, míg a jelzésekért 4 pengőt kell a 100.946 befizetési lapon postán feladni. Amennyiben a székhelyen kívüli vizsgálat kérését indokoltnak találom, úgy erről a folyamodót, annak megbízottját, a telephely szerint illetékes rendőrkapitányságot, vagy községi előjáróságot a kitűzött gépjárművizsga időpontjáról legalább 4 nappal előbb értesítem.

A pótvizsgálatok és székhelyen kívüli vizsgálatok határideie

A pótvizsgálatok és székhelyen kívüli vizsgálatok megtartásáról úgy fogok intézkedni, hogy azok **1941. február 28-ikával** befejeztessenek, mert ezen időpont **román megkülönböztető jelzésekkel magyarországi telephellyel rendelkező (nem külföldi) gépkocsi többé a közúti forgalomban nem szabad résztvennie.** Aki ezen szabály ellen vét, kihágást követ el és 15 napig tartó elzárással büntethető.

Kihágást követ el az, aki a kitűzött vizsgálati időpontokat indok nélkül elmulasztja s pénzbüntetéssel büntethető.

Az az üzembetartó azonban, akinek gépjárműve 1941 február 28-ig nem áll-

lomaszik annak a gépjárműkerületnek a területén, ahol állandó telephelye van, a gépjárművet megvizsgálás végett: annál a rendőrhatalóságnál is bemutatathatja, ahol a gépjármű az említett időpontig állandóan állomaszik.

Ha a román rendszámmal ellátott gépjármű valóságos és jogos üzembetartója a román forgalmi engedélyt a rendőrhatalósághoz beszerzési nem tudja, úgy magyar forgalmi engedélyt és rendszámot csak abban az esetben kaphat, ha tulajdonjogát vagy jogos birtokosi minőségét közikarattal, vagy teljes hiteltelű magánokirattal igazolja.

A gépjárművezetői igazolványok láttamozása

A visszacsatolt keleti és erdélyi területeken állandóan lakók láttamozott román gépjárművezetői igazolvánnyal legkésőbb 1941. május 31-ig vezethetnek. A magyar gépjárművezetői igazolvány kérésének legutolsó előterjesztési ideje 1941 május 1. napja.

Az átcserelés gyorsaságának és zavartalanulásának érdekében elrendelem, hogy a 2 pengő bélyegilletéssel vagy hatósági szegénységi bizonyítvánnyal ellátott átcserelési kérvényt 1941 február hónap folyamán nyújt-

nyitvány arról, hogy a kérvényező nem szenved a gépjárművezetésre való alkalmatlanságot kizáró szellemi vagy testi fogyatkozásban, a román gépjárművezetői igazolvány és végül a díjbefizetési elismervény. Azok, akik a kérelmüket 1941 február 28-ig, a kitűzött határidőben teljesítik elő a gépjárműosztálytól igényelt postatakarékpénztári 100.946. számú csekkszámára 2 pengőt, akik ezt a jelentkezési határidőt elmulasztják, 6 pengőt kötelesek befizetni.

Azok a magánjárművezetők, akik az igazolvány kiállításától számított 3 év óta, valamint azok a közérdekű gépjárműveket vezető, akik az igazolványuk kiállításától számított 1 év óta nem estek át a kötelező időszakos orvosi vizsgálaton, kötelesek a kérelmükhöz hatósági orvosi bizonyítványt a nagyvárad tisztifőorvosi hivatalba beszerzett rendőrorvostól is csatolni, — amely a gépjárművezetésre való alkalmatlanságot igazolja.

A személyesen vagy megbízott által benyújtott kérvények előterjesztői arra a három hétre, ameddig a magyar gépjárművezetői igazolvány a részükre kiállítható lesz, ideiglenes hajtási jogosítványt nyerhetnek.

1941 május elseje után a gépjárművezetői igazolványok kicserélésére vonatkozó kérelmeket nem veszem figyelembe, kivéve, ha a gépjárművezető hitelt érdemlően igazolja, hogy a jelentkezésre megállapított időtartam alatt külföldön tartózkodott, vagy katonai szolgálatot teljesített s ez akadályozta meg a jelentkezésben. Ebben az esetben is a kérelmet az akadály megszűntét követő 15 napon belül kell előterjeszteni.

A szükséges nyomtatványok díjmentesen kaphatók

Ugy a gépjármű, mint a gépjárművezetők jelentkezéséhez szükséges s ezen rendeletben megjelölt nyomtatványok a nagyvárad rendőrkapitányság gépjárműosztályán és a nagyszalontani rendőrkapitányságon is díjmentesen igényelhetők.

A gépjárművek a szemlén kötelesek bemutatni a légtalmi világitás elrendelésekor használandó légtalmi fénytompítójukat.

Közhasználatú gépkocsik, beleértve a bérautókat és a tehergépjárműveket, valamint a város határain kívül fuvarozó járműveket, az előirt mentőszekrényt is bemutatni kötelesek.

Ezen rendeletet a kifüggesztése napján lép életbe.

Nagyvárad, 1940. december 8-án

Dr Horváth György,
rendőrfőtanácsos,

a rendőrkapitányság vezetője.

A katonai ügyosztály felhívása a lótulajdonosokhoz

Nagyvárad thj. város polgármestere. Katonai ügyosztály. 146/1941. sz. alatt az utóbbi felhívást adta ki: A városi katonai ügyosztály ismételt felhívja a lótulajdonosok figyelmét, hogy a f. hó 25-én, 27-én és 28-án megtartandó lóosztályozásra való tekintettel, hogy amennyiben még a bejelentési kötelezettségeknek eleget nem tettek, úgy azt haladéktalanul teljesítsék a város katonai ügyosztályánál (Városháza. II. emelet, 26. sz. szoba), ahol úgy a lovak, mint az országos járművek nyilvántartásba lesznek véve. A jelentkezés elmulasztása a fennálló törvények értelmében súlyos bírságot von maga után. Nagyvárad, 1941. január 13.

Frenczel Sándor
tükör és üvegcsiszoló
Tábla-üveg nagy raktár
Képkerekezés
Melegágyrámak és üvegek
Nagyvárad, Szt. János u. 44-48.
Telefon: 19-13

Az erdélyi országrészekre is kiterjesztették a kisiparosok és kiskereskedők érdekében folytatott hitelakciót

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A bankszerű fedezettel nem rendelkező kisiparosok és kiskereskedők érdekében folytatott hitelakció a visszacsatolt keleti és erdélyi országrészekre is kiterjed. Az iparügyi miniszter a minisztertanács felhatalmazása alapján erre a célra 500 000 pengő rendkívüli hitelt biztosított. Ez idő szerint a hitelakció megszervezése folyik. A helyi kereskedelmi és iparkamarákkal és pénztársulatokkal a tárgyalások most vannak folyamatban. Tárgyalások folynak a helyi közületekkel, hogy milyen részesedést vállalnak. Az arra érdemes erdélyi kisiparosok és kiskereskedők is hozzájuthatnak a jól bevált kölcsönökhöz. Segélyeket nyújtanak sok helyen a rossz állapotban lévő ipartestületi székházak tartozására is.

A nagyváradi filharmonikusok hangversenye az Ujságíró-Otthonban

Nagyvárad zenei életében mindig fontos szerepet tölthettek be az itteni filharmonikusok. Munkájuk annál nagyobb elismerést érdemel, mert semmilyen anyagi támogatásban nem részesülnek s teljesen önzetlenül, tisztán a művészet iránti igaz lelkesedésből és rajongásból dolgoznak, küzdenek az eléjük tornyosuló nehézségekkel s gyakran — valljuk be — a közönség közönyével, miközben napnap után meg kell vívniuk a megélhetésért, a mindennapi kenyérért folytatott harcukat is. Annál nagyobb tehát az áldozat, amelyet a zenekultúra fejlesztéséért hoznak.

Január 21-én a nagyváradi filharmonikusok ismét a közönség elé lépnek s az Ujságíró Otthon nagyteremben rendezett hangverseny keretében a klasszikusok legszebb alkotásait mutatják be. *Haendel, Mozart, Haydn* és egy magyar szerző: *Majör* művei szerepelnek a műsoron. A hangversenyt *Macsalik* Alfréd vezényli, akinek kiváló zenei rátermettsége és karnagyai képzettsége bizonyára a legmagasabb művészi teljesítményt hozza ki az egvékből is kiváló muzsikuskardából. Reméljük, hogy a közönség is kellőképpen méltányolni fogja a nagyváradi filharmonikusok értékes kulturmunkáját és érdeklődésével is hozzájárul annak sikeréhez.

Nagyvárad thj. város polgármestere
45520—1941. sz.

HIRDETmény
a nyomdák és más többszörösítő vállalatok ügyében

Az 1929. évi XI. t. c. 38. §-a V. K. M. 9300—1935. számú rendeletének 53. §-a alapján felhívom városunk területén működő nyomdák és más többszörösítő vállalatok tulajdonosait, hogy összeírásuk végett ezen hirdetésnek közzétételétől számított 3 nap alatt a polgármesteri hivatalnál (I. em. 3. ajtó szám) törvényes követelvények terhére alatt jelentkezzenek.

Nagyvárad, 1941. január hó 11-én.
Dr Soós, polgármester.

Nagyváradot irodalmi és művészeti multia avatná a művészeti hét színhelyévé

Még színes egymásutánban sorakoznak a pécsi művészeti hetek napjai, de már is gondolni kell arra, hogy Nagyvárad ne maradjon ki abból az országos eseménysorozatból, amit a művészeti hetek egy-egy vidéki városnak jelentenek. Nagyváradot ősi kultúrája is predestinálja arra, hogy a legközelebbi művészeti heteket itt tartsák meg, hiszen az európai hírv. tudósok, írók, művészek egész serege élt és dolgozott ebben a városban az egyetemes magyar fejlődés érdekében.

Tekintsünk csak egy pillanatra Várad multjába s napnál világosabban fénylik a magyar kultúra-teremtésének akarása, amely már a XVI. században is gyökeret igyekszik eresztetni a váradi humuszba, amikor *Hofhalter* Rafael felállítja itt az első nyomdáját s félszázad múlva megjelenik a második nyomda is, *Szenczei Kertész* Ábrahám vezetésével. A nagy szellemek közül messze világít *Pázmány* Péter neve, a kuruc korban is készíti csodálatosan szép másfált, mentecsatjait, gyűrűit, arany és ezüst dísz tárgyait *Kecskeméti* Péter műtővörmester; aztán a Székességyház építéskor *Patachich* Ádám püspök hívására művészek, építésszek sereglenek ide; majd alig egy század múlva itt dolgoznak *Munkácsy* Mihály, *Szamosy* Elek, *Mezey* Lajos, *Bihari*

Sándor festőművészek; s a századforduló idején *Karácsonyi* János, *Bunyitay* Vince, dr. *Némethy* Gyula, *Endrődy* Sándor, *Endrey* Sándor, *Beleznay* Antal szereznek országos hírt a váradi tudományos, irodalmi, zenei és művészeti fejlődésnek. Várad volt a „Holnap” városa — s hogy valóban azzá legyen, az 1892-ben alakult Szigligeti Társaság is lendületesen működik az irodalmi társadalmi nevelés terén.

Jelenleg talán kissé ellanyhult irodalmi és művészeti életünk. De úgy tudjuk, hogy a Szigligeti Társaság is új, erőteljes munkába kezd, amit a legteljesebb mértékben csak helyeselhettünk. *Várad magyar szellemi életének vissza is kell nyernie régi fényét, hogy a városra nehezedő idegen szellemet kiűzze innen.* A művészeti hetek keretében való élénk, mozgalmasabb szellemi élet lökést adhat a ma még észlelhető espedésnek s Nagyváradon nem a destruktív hanem a produktív művészetnek kell öthont teremteni. — amire ezt a várost a Pázmányok, Kecskemétyek, Bunyitayok, Karácsonyak, Endrődyek szelleme el is kötelezi.

A város vezetői bizonyára felkarolják ezt a kérdést és illetékes tényezőknél odahatnak hogy a legközelebbi művészeti heteket Nagyváradon rendezzék meg. (—la.)

SZÍNHÁZ

A színházi iroda közleménye i

NEHÉZ MA FÉRJHEZ MENNI. Török Rezső vígjátékújdonosságát *Kormos* Márta, a budapesti Vigzínház tagjának vendégfelléptével mutatja be a színház együttese. A sorozatos budapesti előadások közönsége napnap után jobban és jobban ünnepli a kiváló író, mert vígjátéknál a színpadon szellemes, fordulatos és ötletes szöveg még soha nem érvényesült úgy, mint ennél az újdonságnál, amelyben az első szótól az utolsóig csak nevetni lehet. Török Rezső talán soha sem tett úgy ki magáért, mint a *Nehéz ma férjhez menni* művének. Nálunk a színház együttese különös gondtal készül az újdonságra és az eddigi próbákból ítélve a siker itt sem fog elmaradni. A vendég *Kormos* Márta művésznőn kívül a többi főszerepeket: *Komlós* Juci, *Fónay* Márta, *Rappert* Dódi, *Horváth* Mici, v. *Molnár* Iván, *Beregh* Bela, *Tanay* Emil, *Nagy* Ferenc és *Boros* Mária játsszák. A *Nehéz ma férjhez menni* szerdán este A) bérletben, csütörtökön este B) bérletben és pénteken este lesz a színház műsorán mindenkor este háromnegyed 8 órai kezdettel, rendes helyárrakkal.

SZOMBATON DÉLUTÁN 4 ÓRAKOR FILLERES HELYÁRAKKAL: AZ ÖRDÖG NEM ALSZIK, Vaszary Gábor zenés vígjátéka lesz a színház műsorán. Minden földszinti jegy 80 fillér, minden emeleti jegy 50 fillér, páholy 4 pengő.

BÉCSI GYORS. A színház legközelebbi operettújdonosságának bemutatója szombaton este lesz, amikor is bemutatásra kerül *Keller* Dezső és

Sándor Jenő nagysikerű romantikus huszároperettje, a *Bécsi gyors*. Budapesttel egyidejűleg kerül színre Nagyváradon a *Bécsi gyors*, amely a Fővárosi Operettszínház nagy slágere! A váradi előadás fővárosi rendezésben, fővárosi kosztümökkel, tündöklő kiállításban, ragyogó, új díszletekkel lesz bemutatva, amelyben számtalan meglepetés bújvölí el a nezőt. A *Bécsi gyors* százszázalékos *békebeli huszároperett*, amelynek főszerepeit az operettgyűttes legjobbjai játsszák. A *Bécsi gyors* szombaton este háromnegyed 8 órakor A) bérletben, vasárnap délután 4 órakor, vasárnap este háromnegyed 8 órakor és hétfőn este szintén háromnegyed 8 órakor kerül színre B) bérletben. Jegyek minden előadásra már válthatók.

Heti műsor:

Csütörtök háromnegyed 8: *Nehéz ma férjhez menni*. B. bérletben.
Péntek háromnegyed 8: *Nehéz ma férjhez menni*.

Szombat délután 4 órakor filleres helyárrakkal: *Az ördög nem alszik* zenés vígjáték. Minden földszinti jegy 80 fillér, minden emeleti jegy 50 fillér, páholy 5 személyre 4 pengő.

Szombat este háromnegyed 8 órakor operett bemutató: *Bécsi gyors*. Romantikus huszároperett 3 felvonásban, A bérletben. Rendes helyárrakkal.

Kiadótulajdonos:
SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA RT

Fő- és felelősszerkesztő: Felelős kiadó:
Dr Paál Árpád Dr Scheffler Ferenc
Szent László-nyomda Rt igazgatója

Apcáhirdekések

szavanként 10 fillér, állást keresőknek 25% kedvezmény

Lakás

Kiadó február 1-re 3 szobás, cserpekályhás, parkettes lakás. Csengery u. 29. — Egy szoba különbejáratu. 524

Keresek központban modern kétszobás, fürdőszobás lakást. Címét kiadóba kérek. 452

Két szobás, fürdőszobás parkettes lakás Sztaroveszky u. azonnalra kiadó. Értekezni Wesselényi utca 4. (v. Percses u.) Óvoda. 522

Kiadó 4 szobás magánház. Erdéklőd. n. Lakatos szücs üzlet, Széchenyi tér 6. szám. 531

Adás-vétel

Szmoking, csaknem új, vékony alak. ra eladó. Körös utca 32. 527

Ellenőrzőpéztárt (Nacionalkasszát) megvételre keresek. Stern műszerész, Kossuth u. 20. 526

Eladók kisebb, nagyobb házak, szőlők, Tománé, Csáky u. 23. (Körös u.) 525

Keresek megvételre rövid, kereszt-hurok, márkás ozngorát. Címét a kiadóba kérek „Kézpénz” jellegre. 523

20 év óta fenálló rövidáru üzlet, csatló okok miatt eladó. Cím a kiadóban. 511

Perzsaszőnyeg kisebb méretűeket, jó állapotban keresek. Tonk, Körös utca 32. szám. 495

Eladó 4+1 csöves Standard rádió igen olcsó alkalmi áron. Ugyanott egy benzín forrasztólámpa is eladó. Megtekinthető délután 3—4 között: Vörösmarty (Körház) u. 23. (felső csengő) 473

Elcserélném Hunyad megyében lévő 31 hold földemet nagyváradi hazzal. — Cím: Beda Gábor, Szilágysomlyó. 510

Aranyat, ezüstöt, brilliántot legdrágábban veszek. Herbst ékszerész, Rákóczi ut 3. Ora, ékszerjavításokat olcsón állalok. 503

Eladók nagyon szép kelim és gobelin kézimunkák, díványpárnára, tálcákra és gobelin képek olcsón. Szigligeti u. 5. ajtó 2. 513

Különféle

Lakótársnőt, szerényebb igényűt, teljes ellátással keresek. Körös utca 32. 528

Figyelem! Megnyílt a Fekete Macska vendéglő, ahol kellemesen szórakozhat. Szombat este disznótörök vacsora, estétől állandóan zene. Izletes borok, szolid árak. Szives partifogást kér Bogdandy, Teleki utca sarok. 475

Allást keres

Minden irodai munkában teljes gyakorlatlalt bíró keresztény leány azonnalra állást keres. Címét a kiadóba kér. 516

Allást nyee

ÜGYES és FÜRGE lapkihordókat és lapkihordóasszonyokat keresünk fix fizetéssel. Jelentkezni lehet a Magyar Lapok kiadóhivatalában.

Irodai teendőkből és pénztárkezelésben jártas komoly keresztény lány felvétetik. Írásbeli ajánlatot a kiadóba kérek 521

Mezőgazdasági cikkekben jártas úgynököket felveszek magas jutaléokra. — Cím Nemes János, Csáky I. u. 28. 520

Érteimes, ügyes kifutófiút, 18 évet betöltött azonnalra felvétetik. Bihar hírlapiroda, Széchenyi tér 1. 532

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén, Nagyvárad, Szilágyl Dezső-utca 1. szám.